

— VOLUME 1 —

AGRADECEMENTOS	17
A XEITO DE PROEMIO: A INTRAHISTORIA DA OBRA	19
PREFACIO	25
INTRODUCCIÓN	29

CAPÍTULO 1

XEOGRAFÍA HISTÓRICA. XEOGRAFÍA FÍSICA

1.1 XEOGRAFÍA HISTÓRICA	41
1.1.a. <i>A Britonensis ecclesiae</i>	46
1.1.b. <i>A Dumienti ecclesiae</i> en terras mindonienses	61
1.1.c. A sé mindoniense: de Vilamaior a Ribadeo, viaxe de ida e viaxe de volta	67
1.2 XEOGRAFÍA FÍSICA	82
1.2.a. Xeomorfoloxía	83
A zona cantábrico-mindoniense	84
Relevo	84
Depresións	90
Rasa litoral ou Planalto cantábrico	91
Configuración litoral	92
A vertente atlántico-mindoniense	94
A Terra Chá	95
1.2.b. Edafoloxía	96
Edafoloxía cantábrico-mindoniense	96
Edafoloxía atlántico-mindoniense	101
Edafoloxía chairego-mindoniense	103

1.2.c. Hidroloxía	107
Hidroloxía continental: ríos e lagoas interiores	107
Hidroloxía litoral: rías e lagoas costeiras	122
1.2.d. Climatoloxía	136
Paleoclimatoloxía e climatoloxía histórica	137
Climatoloxía física	153
Precipitación	154
Temperatura	157
Panorama climatolóxico	158
1.2.e. A paisaxe vexetal e animal medieval	166
1.3 CONCLUSIÓNS SECTORIAIS	183

CAPÍTULO 2

AS ORIXES REMOTAS DA SÉ MINDONIENSE: A *BRITONENSIS ECCLESIAE*

2.1 A <i>BRITONENSIS ECCLESIAE</i>	192
2.1.a. As orixes históricas da <i>Britonensis ecclesiae</i> na tradición historiográfica	192
2.1.b. As orixes da <i>Britonensis ecclesiae</i> : os inmigrantes britóns e o litoral cantábrico galego	195
Orixes históricas: o onde, o porqué, o como, o cando e o cantos da inmigración britona	196
O territorio cantábrico lucense antes e ante a presenza britona	211
Territorio	213
Poboación	215
Poder	221
2.1.c. A organización da <i>Britonensis ecclesiae</i>	223
A organización territorial da <i>Britonensis ecclesiae</i>	225
O carácter diocesano-territorial da <i>Britonensis ecclesiae</i>	226
A organización territorial local da <i>Britonensis ecclesiae</i>	229
O <i>monasterio Maximi</i> ou a busca dun centro de poder diocesano e territorial na <i>Britonensis ecclesiae</i>	232
A historia comparada: os casos bretón e britón	236
A organización eclesiástica da <i>Britonensis ecclesiae</i>	237

2.2 A FRACTURA TERRITORIAL DA <i>BRITONENSIS ECCLESIAE</i> : O XURDIMENTO DA SÉ LANIOBRESE	246
2.3 A FALSA CONTINUIDADE DA <i>BRITONENSIS ECCLESIAE</i>	259
2.4 CONCLUSIÓNS SECTORIAIS	264

CAPÍTULO 3

AS ORIXES DA SÉ MINDONIENSE: A *DUMIENSE SEDIS*

3.1 A SÉ DE DUMIO ATA A INVASIÓN MUSULMÁ	276
3.1.a. A fundación da sé de Dumio	276
3.1.b. Martiño de Dumio e o episcopado dumiense (séculos VI-VII)	286
3.2 A INVASIÓN MUSULMÁ E AS SÚAS REPERCUSIÓNS PARA A SÉ DUMIENSE	306
3.3 O TRASLADO DA DIOCESE DE DUMIO A TERRAS MINDONIENSES: AS DOAZÓNS AFONSINAS	318
3.3.a. A suposta doazón de Afonso III de 28 de agosto do 867	318
O carácter diplomático do documento	319
Os protagonistas do documento	320
Sabarico ou Rosendo?	320
Os bispos dumienses e Galicia como terra de refuxio	323
O concedinte ou a posibilidade de que Afonso III fose o autor da doazón	328
3.3.b. A doazón de Afonso III de 10 de febreiro do 877	340
Os protagonistas e a autenticidade do documento	340
O contido da doazón de Afonso III	348
A confirmación de Ordoño II	357
Dumio, os grupos magnaticios e a política rexia no norte de Portugal	366
3.3.c. A doazón de Afonso III de 27 de febreiro do 877	374
Afonso I e o traslado dos bispos dumienses?	377
A “pars maritima Gallecie”	377
Afonso I, a “pars maritima Gallecie” e o termo “populantur”	378
Afonso II: a solución factible	386
3.3.d. Conclusións sectoriais	387

3.4 DUMIO TRALO TRASLADO DA DIOCESE DUMIENSE A TERRAS MINDONIENSES	390
3.4.a. A desaparición da diocese dumiense. A bula <i>Iusticie Ordo</i> de Pascual II	390
3.4.b. A desaparición da diocese dumiense. Dumio na Península Ibérica: o contrateito e intrateito da bula <i>Iusticie Ordo</i> ..	396
Fernando I, Galicia e Dumio	396
García, Galicia e Dumio	401
Sancho II, Galicia e Dumio	409
Afonso VI, a reforma, a provincia eclesiástica galaica e Dumio	412
Iria	415
Lugo	416
Coímbra	417
Braga e Dumio	418
Henrique de Borgoña e Raimundo de Borgoña: Braga e Compostela, Dumio e Mondoñedo	430
Territorial	438
Político	439
Eclesiástico	445
3.5 CONCLUSIÓNS SECTORIAIS	449

CAPÍTULO 4

A TERRA: ANÁLISE XURÍDICA DA BASE ECONÓMICA DO TERRITORIO MINDONIENSE MEDIEVAL

4.1 A CONCEPCIÓN XURÍDICA DA «PROPIEDAD» DA TERRA NO ESPAZO MINDONIENSE MEDIEVAL	456
4.2 AS FORMAS DE CESIÓN ONEROSA DA TERRA NO ESPAZO MINDONIENSE MEDIEVAL	468
4.2.a. O prestimonio	470
4.2.b. A encomenda	474
4.2.c. A doazón <i>inter vivos</i> con reserva vitalicia do usufruto ...	475
4.2.d. «Contrato» <i>ad laborandum</i>	476
4.2.e. «Contrato» de parzaría agraria	476
4.2.f. «Contrato» <i>ad medietatem</i> e «contrato» de <i>complantatio</i>	477
4.2.g. Foro de poboación	478
4.2.h. Foro	488

Breve historiografía galega do foro	488
As orixes históricas e as fontes xurídicas do foro	491
O foro nas terras mindonienses	494
4.2.i. Arrendamento	506

CAPÍTULO 5

A ECONOMÍA MINDONIENSE MEDIEVAL: O SECTOR PRIMARIO E A EXPLOTACIÓN DO TERRITORIO

5.1 A BASE PRIMARIA DO ECOSISTEMA PRODUTIVO MINDONIENSE	519
5.1.a. A agricultura	519
A cerealicultura	520
As especies cerealeiras e as técnicas de cultivo	521
O proceso cerealicultor	531
O almacenamento do cereal	533
A transformación do cereal	537
A arboricultura	543
A viticultura	549
O liño	565
5.1.b A gandería	568
5.1.c A pesca	600
A pesca fluvial	600
A pesca marítima	608
5.1.d O sal	640
5.1.e O aproveitamento da masa forestal	646
A madeira e a leña	649
O mel e a cera	652
A actividade cinexética	656

— VOLUME 2 —

CAPÍTULO 6

A ECONOMÍA MINDONIENSE MEDIEVAL: O MUNDO URBANO E O MEDIO RURAL, O ARTESANADO E O COMERCIO

6.1 VILAMAIOR [DE MONDOÑEDO]	697
6.2 [VILANOVA DE] RIBADEO	720
6.3 [PONTE DE] VIVEIRO	762

6.4 CASTRO DE OURO	800
6.5 [SANTA MARTA DE] ORTIGUEIRA	808
6.6 CEDEIRA	822
6.7 FERROL	834
6.8 VILALBA	843
6.9 VILA DA PONTE / VILANOVA DE LOURENZÁ	849

CAPÍTULO 7

O FENÓMENO DO MONACATO NA DIOCESE MINDONIENSE (SÉCULOS VIII-XIII)

7.1 O FENÓMENO DO MONACATO NA DIOCESE MINDONIENSE: A ESCASEZA DE ANTECEDENTES (SÉCULOS VIII-IX)	885
7.2 O FENÓMENO DO MONACATO NA DIOCESE MINDONIENSE: ENTRE O ESPLENDOR, A MUDANZA E O DECLIVE (SÉCULOS X-XIII)	891
7.3 O FENÓMENO DO MONACATO NA DIOCESE MINDONIENSE: CONCLUSIÓN	1068
8. CONCLUSIÓN XERAL	1089

FONTES E BIBLIOGRAFÍA

1 FONTES DOCUMENTAIS [INÉDITAS]	1103
2 FONTES DOCUMENTAIS [EDITADAS]	1104
3 FONTES CRONÍSTICAS, HISTORIOGRÁFICAS E LITERARIAS	1113
4 DICIONARIOS. OBRAS DE CONSULTA XERAL	1118
5 BIBLIOGRAFÍA ESPECIALIZADA	1119